

ZÁKLADNÍ ŠKOLA ČESKÝ KRUMLOV

Za Nádražím 222, 381 01 Český Krumlov

ABSOLVENTSKÁ PRÁCE KRUMLOV V LEGENDÁCH

Autor práce: Hana Bártová, IX.A

Konzultant: Mgr. Lucie Schinková

Školní rok: 2015–2016

Obsah

ÚVOD	3
1 LEGENDY.....	4
1.1 HOTEL RŮŽE.....	4
1.2 HUDEBNÍ ŠKOLA	5
1.3 ŠVAMBERSKÝ DŮM	5
1.4 KATAKOMBY BÍLÁ PANÍ	7
2 JÁ, PANÍ DAGMAR A PROHLÍDKY	7
2.1 ROZHOVOR	8
2.2 PROHLÍDKY	10
ANOTACE	11
LITERATURA	12
PŘÍLOHY	13

Úvod

Toto téma jsem si vybrala, protože se ráda procházím po Krumlově, obdivuji malby na domech z období renesance, baroka a dalších nádherných stylů.

Tato práce bude zaměřená na to, jak jsem se seznámila s Dagmar Bohdalovou, jak jsem začínala a jak jsem se k legendám dostala. Odkud je znám a hlavně o samotných legendách, které se pojí k historickým domům, ulicím a historii Českého Krumlova.

1 LEGENDY

Legendy jsou velmi zajímavé, někdy i zábavné a pár legend je vymyšleno na základě historicky doložené pravdy. Historie Krumlova je velice rozsáhlá a zajímavá.

Legendy vázané na historii jsou většinou méně zábavné a zajímavé, ale i přes to jsou krásné.

1.1 Hotel Růže

Hotel Růže [Přílohy 1, 2] vznikl na místě bývalé jezuitské koleje. Vilém z Rožmberka musel vykoupit několik domů na tomto místě, aby namísto nich mohl budoucí kolej postavit. Žádný z majitelů nechtěl prodat dům lacino. Jen jednomu to bylo jedno. Příběh začíná narozením malého miminka, holčičky. Holčička dostala jméno Elsa. Elsa rostla do krásy. Pleť měla bílou jako sníh, dlouhé černé vlasy. Krásná mladá dívka. Elsa se zamilovala do podkoního. Když to řekla otci, ten se nahněval. Nechtěl dovolit, aby Elsa žila v chudobě a nutil jí bohatého nápadníka, kterého pro ni vybral sám. Elsa ho odmítala. Otec jí tedy dal vybrat: „Bud' si vezmeš toho, kterého ti vyberu, nebo vstoupíš do kláštera.“ Nešťastná Elsa si zvolila možnost vdát se za bohatého. Nejvíce jí bylo líto jejího milovaného podkoního, ale co se dál dělat. Otec jí vystrojil svatební večeři. Elsa si oblékla bílé šaty, dlouhý bílý závoj. Všichni už seděli u večeře, ale jediná Elsa tam nebyla. Jejímu otci to bylo divné, a proto šel do pokoje, kde Elsa přebývala. Vstoupil dovnitř a Elsa nikde. V jejím malém pokojíku bylo otevřené jediné okno s výhledem na řeku Vltavu. Otec vyděšeně vykoukl z okna. To co uviděl, ho poznamenalo na celý život. Na řece Vltavě plaval bílý závoj, který ten den měla Elsa na sobě. Od té doby v nových kolejích Elsa bloudila z jednoho pokoje do druhého a hledala dům, který její otec tak levně prodal.

1.2 Hudební škola

Dnes již hudební škola [Přílohy 3, 4, 5] bývala kdysi jezuitskou školou. Legenda vypravuje o jezuitském učiteli, který se tolik rozčílil na žáka, že nezvládl svou zlobu a uhodil svěřence ukazovátkem do hlavy tak nešťastně, že žák krátce nato zemřel. Pro rodiče chlapce to byla obrovská ztráta a matka jezuitského učitele proklela. Ten do roka zemřel. Od té doby v domě straší. Jezuitský učitel ovšem nestraší jen ve škole, ale i v hotelu Růže. Prý se jim stalo, že si přišla japonská turistka v pyžamu na recepci stěžovat, že v jejím pokoji někdo chodí. Popravdě nikoho neviděla, ale po pokoji cítila závany chladného větru, když byla všechna okna a dveře zavřená. Říká se, že to byl právě jezuitský učitel. Mnoho mágů chodilo po Růži a hudební škole s „kouzelnými klacíky“, ale nikdy nic nenašli. U každých dveří v hotelu je čidlo na kartu. S kartou projedete čidlem, pípne to, světýlko zasvítí zeleně a můžete v klidu projít. Při zavírání dveří zaklapnete dveře, ozve se pípnutí, světýlko zasvítí červeně a všechno je uzamčené. Jednou jedna paní kontrolovala dveře s čidly. Zaklapla poslední dveře, ozvalo se pípnutí a světýlko svítilo červeně. Otočila se, že už půjde. Ušla asi tři kroky a ozvalo se cvaknutí a vrznutí. Když se otočila, dveře byly dokořán otevřené a světýlko svítilo zeleně. Nikdo jiný tam s ní v tu chvíli ani předtím nebyl. Jediné co jí v tuto chvíli napadlo, že si z ní utahuje bývalý jezuitský učitel, protože tuto legendu výborně znala.

1.3 Švamborský dům

[Příloha 6] V tomto domě mají studnu, která měla v sobě vodu s kouzelnou mocí. Každý, kdo se této vody napil, se rázem uzdravil a bylo mu lépe než kdy předtím. Jednoho dne se v domě narodila černá slepice. Čarodějnice kladla majitelce, paní Rozálii, na srdce, aby černou slepici zabila. Rozálie však na tuto radu nedbala a slepice po čase snesla černé vejce. Z černého vejce se vylíhlo odporné stvoření, zvané bazilišek. Bazilišek bylo stvoření s hlavou slepičí a zadní částí hadí, nebo dračí. Tento

bazilišek se usadil v kouzelné studni, která už přestala mít kouzelnou vodu. Od té doby stíhal členy rodiny zlý osud. Všichni členové rodiny se začali hádat a z úst každého člena rodiny nevyšlo ani jediné milé slovo. Majitelka byla nešťastná a šla se poradit k čarodějnici Annabelle. Ta jí řekla: „Jednoho dne vstoupí do tvého domu mladík, tovaryš, který ti pomůže.“ Rozálie se zeptala Annabellou: „A jak mi může pomoci?“ Nato však Annabella už neodpověděla. Rozálie šla tedy domů a čekala. Dlouho nikdo nechodil. Až jednoho dne se ve dveřích objevil mladý tovaryš. Hledal jídlo a nocleh, avšak viděl, že v domě není něco v pořádku. Rozálie ho ráda obsloužila, a když se najedl, začal se vyptávat, co se stalo. Majitelka se mu se vším svěřila a zeptala se ho, zda neví jak jí pomoci. Světaznalý mladík odpověděl: „Dnes dopoledne, přesně ve dvanáct hodin, spusťte do studny velké zrcadlo.“ Rozálie poslechla. Když odbíjelo dvanáct, spustili do studny zrcadlo. Bazilišek se polekal a pomyslel si, že se mu do studny nastěhovala konkurence. Začal se prát se zrcadlem, skákal na něj. Zrcadlo rozbil, pořezal se a umřel. Tovaryš nařídil baziliška odklidit, ze studny vodu odčerpat, studnu vyčistit a napustit vodu novou. Rozálie se baziliška zbavila, ale studna už nikdy kouzelnou vodu neměla.

1.4 Katakomy Bílá paní

[Příloha 7] Paní Perchta z Rožmberka [Příloha 8], označovaná jako Bílá paní, žila na českokrumlovském hradě v 15. století. Její otec Oldřich II. z Rožmberka ji proti její vůli a bez lásky provdal za moravského šlechtice Jana z Lichtenštejna, který Perchtu celý život krutě týral. Když Jan ležel na smrtelné posteli, nechal si paní Perchtu zavolat a prosil ji o odpuštění. Ona odmítla a její manžel ji za to proklel. Od těch dob musí duch Bílé paní Rožmberské obcházet všechny hrady a zámky s červenou, rožmberskou růží a zjevuje se v okamžiku, kdy má dojít k nějakým významným událostem. Bílá paní nosí tři druhy rukaviček. Nosí je buď oblečené, nebo je pevně drží v rukou. Pokud má bílé rukavice, vše je v pořádku a stane se něco pěkného a velkého. Když má rukavice červené, někde ve vaší blízkosti něco shoří a pokud mají její rukavice barvu černou, je všechno špatně a stane se něco hrozného a nepříjemného.

2 Já, Dagmar a prohlídky

S paní Dagmar Bohdalovou [Přílohy 9, 10], které já říkám Dáša, jsme se seznámily přes mou vedoucí na flétnu. Na jedné zkoušce se mě zeptala, jestli bych jí nechtěla doprovázet na prohlídkách. Souhlasila jsem. Řekla jsem si, že by to mohlo být celkem zajímavé. Poté mi dala číslo, abych se s Dášou domluvila. Nejdřív se domluvila jen malá výpomoc, navíc bych chodila s jednou kamarádkou Šárkou, která by mě do toho zasvětila. Asi první tři měsíce jsme chodily spolu. Šárka pak omezila počet prohlídek a většina práce připadla mně.

Od té doby jsem začala chodit na prohlídky častěji, ale někdy jsem je musela i odříct kvůli škole a mým aktivitám v ZUŠ. Nedá se tomu úplně říkat brigáda, protože není pravidelná a není úplně typické chodit oblékaná v renesančních kostýmech po městě.

Avšak mě to baví a občas nám na prohlídky chodí takoví turisté, že si to nikdo z vás nedovede představit. Prostě je to někdy i zábavné.

Dáša chodí i denní prohlídky, na kterých převážně říká historii a je oblečená klasicky. Na takové prohlídky si mě ani Šárku nezve. To až k těm večerním. Ty jsou kostýmované s legendami.

2.1 Rozhovor

Kdy ses narodila?

„V mém věku je to už otázka téměř neslušná! Ale když jinak nedáš, narodila jsem se 15. 9. 1956.“

Kde ses narodila?

„V porodnici v Plzni.“

Kde jsi žila (žiješ)?

„Žiju v bytě, na Plešivci v Českém Krumlově. Předtím jsem bydlela v Plzni, v Leningradě, v Praze, v Kaplici.“

Jaké máš vzdělání?

„Jsem kulturolog. Vzdělání VŠ.“

Co tě vedlo k tématu legendy?

„Legendy jsou krásné příběhy mezi historickou skutečností a pohádkou, mají v sobě kus tajemna. A lidé mají rádi tajemno, tajemné, někdy i strašné příběhy. Asi proto, že náš svět je přetechnizovaný.“

Odkud znáš legendy, které vyprávíš?

„Většinu legend znám z knih, některé legendy mi vyprávěla jedna stará paní, která tu bydlela začátkem 20. století a dožila se obdivuhodných 103 let.“

Jakou školu jsi studovala? Kde? Jak dlouho?

„Základní a střední v Plzni, vysokou v Leningradě a v Praze. Celkem 18 let.“

Jak dlouho tuto práci děláš?

„Jestli myslíš průvodkyni, tak to je těžká odpověď. Svého času průvodcování byla součástí mé trochu jiné práce, takže s přestávkami asi 35 let, intenzivně posledních 15 let, ale poprvé jsem průvodcovala asi ve 13 letech na zřícenině hradu Vlčtejn, to byl takový zajímavý projekt, kdy jako děti jsme se snažily dopátrat historie tohoto hradu a seznámit s ním lidi formou hraných příběhů.“

Chodíš prohlídky jen s legendami?

„Nene, většina prohlídek je klasická, seznamuji turisty s historií a architekturou města, zámku, ale i se zámekem Rožmberk, Hluboká, s vyšebrodským klášterem, s Českými Budějovicemi.... Kdysi dávno jsem provázela i po Praze. Ale i do těchto prohlídek alespoň jednu legendu zařadím.“

Jak často provádíš?

„Kdykoliv mám objednávku. V zimě málo, v sezoně někdy provázím tři měsíce bez jediného volného dne. Naštěstí to není celý den, i když často celý den v práci jsem. V zimě pak čtu, hledám nové zajímavé informace pro své prohlídky.“

Jak dlouho trvá obvykle jedna prohlídka?

„Prohlídka trvá tak dlouho, na jak dlouho si ji turisté objednali. Jednu hodinu a víc.“

Jaké národnosti skupin provádíš?

„Provádím Čechy, Slováky, Rusy, Ukrajince, ale i jiné skupiny, které chtějí prohlídku v češtině nebo ruštině.“

Jak velké skupiny se k tobě objednávají?

„Velikost skupiny je od jednoho člověka a víc.“

Zažila jsi někdy nějaký přízrak z legend?

„Nemá mě rád Don Julius. Kdykoliv jsem o něm vyprávěla na zámku, tak něco spadlo.“

Baví tě provádět stejně jako na začátku?

„Baví.“

Co nosíš na prohlídky nejčastěji?

„Deštník.“

Kolik váží tvůj průměrně velký kostým?

„Od lehké gotiky, tu jsem nějak nevážíla, až po čtrnáctikilovou renesanci. Pokud ji obléknu poctivě se vším, co ke kostýmu patří.“

2.2 Prohlídky

Celé to spočívá v tom, že se před začátkem oblékneme do kostýmů (většinou doma), potom nás vyzvedne taxík, dopředu objednaný Dášou. Dojedeme na místo začátku, kde se já „ukryji“ a Dáša si dojde pro skupinu (mnohokrát chodí jen dvojice). Já čekám a vyhlížím jejich příchod. Když přichází, vyjdu jim naproti a zahraju první píseň na flétnu. Po mém vystoupení Dáša řekne legendu a jde se dál. Poté mé další hraní záleží na domluvě s Dášou. V zimě hraji méně, protože je zima. Tímto způsobem procházíme Krumlov. Skupiny bývají většinou ruské, nebo z Ukrajiny.

Anotace

Tato práce se zaměřuje na legendy. Na začátku je uvedeno, že legendy vznikají na základě skutečných událostí zapsaných v historii. Část práce je tvořena samotnými legendami.

V další části se jedná o osobní práci, ve které autorka předává informace, jakým způsobem se k tématu legendy dostala, jak se s tímto tématem seznamovala, obsahuje také rozhovor s paní, která tomuto všemu rozumí a prohlídky s legendami provádí.

Literatura

Pověsti a legendy města Český Krumlov [online]. [cit. 2016-05-05]. Dostupné z:
http://www.encyklopedie.ckrumlov.cz/docs/cz/mesto_histor_povleg.xml

Přílohy

Příloha 1

Hotel Růže

Autor: Hana Bártová, 2016

Příloha 2

Hotel Růže

Autor: Hana Bártová, 2016

Příloha 3

Hudební škola

Autor: Hana Bártová, 2016

Příloha 4

Hudební škola

Autor: Hana Bártová, 2016

Příloha 5

Hudební škola

Autor: Hana Bártová, 2016

Příloha 6

Švaberský dům

Autor: Hana Bártová, 2016

Příloha 7

Katakomy Bílá paní

Autor: Hana Bártová, 2016

Příloha 8

Katakomy Bílá paní

Autor: Hana Bártová, 2016

Příloha 9

Dagmar Bohdalová

Soukromý archiv D. Bohdalové

Příloha 10

Dagmar Bohdalová

Soukromý archiv D. Bohdalové